

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemán veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemán veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 199.

V Ljubljani, v petek 29. avgusta 1884.

Letnik XII.

Profesor dr. Schulte in Avstrija.

(Dalje.)

Ako so postale „delegacije, mojstersko? delo Deakovo le sredstvo, ki vprega Cislitvanijo v ogerski jarem“; krivi so le njegovi politični prijatelji. Da to reč malo pojasnimo, iti moramo za nekaj let v zgodovini nazaj. Z diplomom od 20. oktobra 1860 so bili zadovoljni vsi narodi, izvzemši nemške liberalce, med ktere so se šteli tudi junaki l. 1848, vsa židovska sodrga in vsi drugi, ki so iskali svojo modrost v židovskih listih. Tem ljudem ni ugajala oktoberska ustava, ker svoje nasprotnike niso mogli stlačiti pod klop, kakor so želeli in l. 1848 poskušali. Da bi se ta ustava ne izpeljala, bili so vsi židovski pisarji na plat zvona, da se nemcem krivica godi. Proč z diplomom, to je bil bojni krik. Na to izdela prekanjeni Schmerling novo ustavo, ki je stopila v veljavo 26. februarja 1861 kot februarpapent.

Ta nova ustava je odstranila diplom in hotla vse avstrijske narode stlačiti pod en klobuk, t. j. pokorili naj bi se postavam, ki bi jih skoval Dunajski državni zbor; bodo li nove postave vgajale posameznim deželam, za to se Schmerling ni brigal. Schmerlingov državni zbor je bil sklican, in kdo ni prišel? Ogri! Kmalo so zapustili zbornico tudi Čehi. Beleredi pride, pošlje Schmerlingovo poslance domú in se začne pogojati z Ogri. Bilo je že vse v najlepšem teku, kar se vname l. 1866 vojska z Nemei, ki se nesrečno konča. Prusija je netila z denarjem in političnimi agenti na Ogerskem nemir, v Pragi sklenjen mir še ni bil potrjen, Francija je delala kisel obraz zaradi Luksenburga, s kratka: politično nebo je bilo oblačno. Take so bile razmere, ko nastopi Beust.

Sedaj so se začeli, ne vem, bi li rekel: veseli — ali žalostni dnevi za Avstrijo. Beust ni imel niti pojma o avstrijskih razmerah, poznal ni potreb avstrijskih narodov, in le čuditi se moramo, da je mogel izpuliti iz rok državne vajeti tako zvedenemu

državniku, kakor je grof Beleredi. Opirajoč se na kritičen položaj v Evropi in potrebo hitre sprave z Ogri trdil je vedno: „Dajmo Ogrom, kar želé, pogodimo se ž njimi, tako so pomirjeni; ta fait accompli vrzimo državnemu zboru na glavo, da ga z nevoljo požré ali pusti; sploh si pa zagotovimo captatio benevolentiae, ako državni zbor razpustimo in se vdamo volji liberalnih vodij. Ako tako obojim damo, kar zahtevajo, pomirjena je dežela v par dneh ali tednih“ itd.

„A tout prix“ (po vsaki ceni) skleniti, dokončati, to je bilo geslo saksonskega novince. Da Avstrijo raztrga in Ogrom vrže v žep avstrijske koristi, na to Beust niti misliti ni hotel. Zastonj je svaril blagi Beleredi; Beust je pripeljal na bojišče z eno rokó liberalne lovice, z drugo madjarske huzarje, in pal je Beleredi.

Da bi se vendar še Ogri spominjali, da razpenja avstrijski orel svoje peruti tudi nad Ogersko, izumil je Beust napravo delegacij, ki naj bi vpravovale zunanje ministerstvo po svojih načelih, pregledovale prazne državne blagajnice in štele avstrijsko armado, v resnici pa glasovale mutasto, kakor ribe.

Ogri so dobili, kar so želeli, pa tudi fait accompli niso liberalci brezpogojno požrli. Porabili so priliko, da so si odprli pot do gospodarstva in bogatega plena. Ustavoverna stranka in njena hčerka „zedinjena levica“ sedeli ste v delegacijah ter zastopali dobro polovico nemškega naroda; nenemški narodi so le od strani gledali, kako se kuha „godlja“. Pred dvema letoma še le smeli so tudi Slovani k ognjišči. In da so si liberalci ohranili gospodstvo, brali so Ogrom z obraza vsako željo ter jo hitro spolnili. Njim naj toraj Schulte očita služnost.

Modri politik dalje vpraša: „Čemu so vstvarili deželne zборе za dežele, ki jih nikdar niso imele, za Galicijo, Dalmacijo, Gorico in Gradiško, Predarelsko in Šlezijo?“ Toraj nektere kronovine naj bi imele prejšnjo avtonomijo, druge ne? Ali niso vse pod istim cesarjem, pod istimi postavami? Sploh so pa bili deželni zbori že pred l. 1848, da-si sta bila

njihova narava in delokrog drugačna. Česki deželni zbor je bil že pred l. 1848 „organ“ za Čehé, kjer so se potegovali za svoj jezik in zgodovinsko pravo.

Sedaj pa odkrije gospod pl. Schulte svoje krvaveče nemško srce, vsede se pod brinov grm, oči mu zalijó grenke solze, in on zdihuje: „Že dve leti skušajo, kjer koli mogoče, nemški jezik potisniti v kot. Da se na nemške vloge izdajejo slovanski odloki, to je vsakdanja navada.“ V resnici, kamnito bi moral človek imeti srce, kožo debelo kakor velblod na peti, da bi ga ne spekle take besede. Mi bi se z inostrancem Schultejem niti ne pečali, ko ne bi v sovražnih nam listih brali enacih laži.

Že 19. član avstrijske ustave od l. 1867 prizná enakopravnost vseh narodov v šoli, uradu in javnem življenju. V koliki meri se je izvrševal ta član, tega ne bomo razpravljali. Profesor Sch. pa gotovo misli z ono trditvijo toliko obsekovano „jezikovo naredbo“ za Česko in Moravsko od 19. aprila 1880. Ta ukaz zahteva, da se morajo uradniki v imenovanih deželah posluževati jezika, kterege govoré zasebne stranke ali avtonomni organi; toraj nemške vloge reševati v nemškem, česke v českem jeziku. To pa zato, da se konec stori samovoljnosti nekterih uradnikov v tako važni zadevi. S tem se pa gotovo nobenemu, še tako občutljivemu Nemu niti las ni skrivil; kajti porok smo vsacemu, da se mu postreže z blaženo nemščino, ako le zahteva, bodi-si pri nas, ali gori v Čehah. Vlada naj med svojimi organi občuje, magari v kitajskem jeziku, kmetu vsaj naj bi prihranili mnogo nepotrebnih stopinj. V strup pa je pomakal peró, in kri je skipela v srci gospodu, ko se je spomnil, kako morajo nemški otroci v kranjskih Rovtah sklanjati: riba, nit, gos itd., ter je zapisal to-le jeremijado: „Šola je na Českem, Moravskem in Kranjskem tako poslovanjena, da morajo Nemei vstanovljati na lastne stroške nemške šole, če hočejo zabraniti iznenarodenje svojih otrok. Poseben vzgled nam je Praga, kjer nosijo Nemei velik del bremena, imajo pa dokaj premalo šol in jih morajo vzdrževati na lastne stroške.“ Dalje: „Pred l. 1860 je

LISTEK.

Peter Skarga.

Za časa, ko je stresala tako zvana reformacija Evropo, je bila tudi Poljska v veliki nevarnosti, da zgubi pravo vero. Tla so bila v tej deželi že nekoliko pripravljena za luteranstvo; pripravljali so jih tako zvaní „česki in moravski bratje“. Kralj Sigismund I. (1501—48) je bil dober katoličan, vendar ni mogel zaprečiti, da bi ne jeli mladi ljudje, ki so študirali v Vitenbergu, sejati lutrovo vero med Poljski narod, novo vero je zeló pospeševalo prostomiselnost plemstva. Pod manj odločnim Sigismundom II. (1572) so se v deželi vdomačili tudi Zvingliani, Kalvinisti in Socinijani. Papež je opominjal podanike Poljske, naj ostanejo pri veri svojih očetov. Vendar se je odpadencem posrečilo v verskem miru Varšavskem l. 1573, da so dobili enake državljanske pravice, kakor so jih imeli katoliki; tudi se je sklenilo, naj vlada večen mir med strankama. To je bil hud udarec katoličanstvu. Pod Štefanom Batoryjem (1575—86) so postali disidenti še mogočnejši; nevarnost je žugala katoliški veri bolj in bolj. Toraj v teh težavnih časih je vzbudila božja previdnost

Poljskemu kraljestvu velike može, trdne v veri, ki so pomagali katoličanstvu k staremu svitu. Pravi stebri katoličanstva na Poljskem so bili Hosius, škof Ermlandski, jezuit Jakob Vujek, dominikanec Birkovski in — jezuit Peter Skarga, najslavniši pridigar Poljski, eden prvih pridigarjev v celi zgodovini. O tem možu spregovorimo nekaj besed.

Posameznosti iz življenja tega velicega moža ne poznamo; ali dela njegova nam kažejo moža, v katerem je čudovito odsvitala vsa dežela, vse ljudstvo s svojo preteklostjo, sedanostjo in tudi prihodnostjo. Domovina Skarge je bila Poljska.

Dežela Poljska je bila toraj raztrgana v političnih in verskih zadevah. Skarga je v prvi vrsti skušal vničiti moč verskih ločin ter tako povzdigniti tudi kraljev vpliv; saj obstoji moč kraljeva le v trdni veri. V ta namen je pisal zgodovinska, dogmatična dela, homilije in cerkvene govore.

V njegovih spisih veje duh sv. pisma; poznal ga je, kakor le malokdo. Ravno tako znani so mu bili spisi latinskih in grških očetov. Skušal je dogmatična vprašanja vselej tako rešiti in razložiti, da ga je razumel tudi priprost človek. Najizvrstnejše njegovo dogmatično delo so govori o sedmih zakramentih, ki morejo po duhu in obliki veljati kot vzor govorov.

Tudi kot polemik se je Skarga zeló odlikoval. Verskim nasprotnikom je odkril njihove naslednosti ter kazal vladi, po katerem poti naj hodi, da vtrdi svojo moč: po poti verske edinosti. Da se to zgodi, naj vzame vlada prosto ljudstvo v svoje varstvo, njegov materijalen stan naj zboljša ter ga pripelje zopet k pravi veri ne s silo, temveč z oznanjevanjem pravega evangelija. Te resnice je napisal v delu: „O edinosti cerkve“.

Najodličnejše mesto med Skargovimi deli pa zavzemajo njegovi politični govori; ž njimi si je pridobil on največ slave. V teh govorih je njegov duh čudovito razvijal svoja krila ter se povzdignil do vrhunca; v njih je oznanjeval, kako poslanstvo ima njegova domovina, kake dolžnosti ima podanik do države. V teh govorih se nam kaže on govornika, državnika, duhovnika in preroka.

Domoljubje se vije, kakor rudeča nit skozi vsa dela Skargove; Skarga nam je vzgled pravega duhovnika in vzor resničnega domoljuba. Ljubezen do domovine sije kaj lepo iz njegovih spisov, ta je njemu dajala še le pravo moč. Drugovercem je dokazoval, da tirajo domovino v pogubo; za tako borbo pa ni zadostoval navaden pogum, trebalo je odlične moči, nenavadnega poguma. In te lastnosti je imel Skarga v polni meri. Bil je on pravi apostelj sredi

bil na Češkem in Moravskem komaj en gimnazij s čisto češkim podučnim jezikom, sedaj večina; tačas nobena ustanovljena učiteljska služba na vseučiliščih s češkim jezikom, danes čisto češko vseučilišče, čisto češka politehnika, akoravno češko slovstvo nima pokazati za noben predmet niti dvanajstotico znanstvenih del. Zatiranje Nemcev v šoli, uradu, cerkvi toliko napreduje, da se človek boji sovražnega sokoba Nemcev in Čehov, da-si ni črnogledec. Z nemštvom se pa tudi iztrebljuje avstrijstvo. Češka armada s češkim jezikom, neodvisnost od Dunaja je že kot zahteva dogovorjeno in izrečeno" itd.

Iz teh vrstic se razvidi velika nevednost in prevzetnost g. profesorja. Živel je v Avstriji, a njene zgodovine ne pozna; sedaj čuva že 12 let nemško mejo ob zelenem Renu in modruje o avstrijskih razmerah. Pridejo nam na misel besede, ktere je slavni Ivan Kolar pisal že okoli 1840. leta: „Večina inostranskih pisateljev, ki so pisali o Slovanih in še pišejo, podobna je onim nečistim živalim, ki povsod iščejo le nesnage, da se ob njej živé, in zato tudi tam vtaknejo svoj nos v vsak kot, kjer najdejo sicer prav čiste ceste, da le iztaknejo kake smeti. Ko bi ti vohuni imeli namen, razkrivati napake ter sodelovati za popoljšanje, zaslužili bi hvalo; toda to ni njihov namen, to kaže trpkost in zasmeh, s katerim to delajo ter nalašč zamolče vse dobro in hvale vredno.“

Ko bi učeni profesor vendar le hotel pogledati malo v zgodovino slovansko, prepričal bi se, da so Slovani v 8. in 9. stoletju ne samo dosegli, temveč tudi nadkrilili druge evropske narode v omiki. Naj omenimo le popolno prestavo sv. pisma v staroslovenščino. Toda nemški rod je zatrl slovansko evetico, ki se je že nadobudno razcvetela. Cela stoletja bojeval se je zapadni Slovan s svojim sosedom na življenje in smrt. Osoda je določila, in zmagal je kruti sovražnik ter stopil nam za tilnik. Molčali smo in trpeli! Tudi nemški rod je bil hlapec svojega gospoda, črna noč je pokrivala njegove pokrajine. Toda njegov genij ga je povzdignil, in zažarila se mu je jutranja zora duševne prostosti. Oprostil se je verig, omika in veda razširjali ste blagodejno svetlobo. A tudi naši bratje ob Visli in Vltavi so se vzdramili in tekmovali za laborov venec. A zopet se oglasi bojni krik nesrečne reformacije; še enkrat se zasveti slovanska zvezda; boj se prične: — in na „belej gori“ je bil ranjen češki lev. Češka moč je strta, in poldrugo stoletje poznej pade i Poljska. (Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 29. avgusta.

Notranje dežele.

Doba *deželnih zborov* bliža se nam z brzimi koraki. Med tistimi, ki se bodo najprej pričeli, je tudi naš Kranjski, ki bo dan po malem Šmaru svoje letošnje delovanje pričel. Gledé narodnega zastopništva imajo avtonomisti večino v našem do-

mačem, v Češkem, Solnograškem in v Gorenjeavstrijskem deželnem zboru. V Dolenjeavstrijskem, Stajarskem, Koroškem in Slezijem ostali bodo tudi letos liberalci na krmilu. Kar se tiče moravskega deželnega zbora, ostal je tudi za bodočo svojo dobo tak, kakoršen je bil, centralističen in fakično-liberalen namreč, če tudi so si Čehi nekaj sedežev priborili. Kedar da bode vsaj toliko čisto nasprotnega duha, kakor sta Kranjski in Češki, se ne dá še določiti, če tudi se v teku šestih let silno veliko na političnem polju spremeni.

Poljaki mislijo pohod Čehov v Krakovem vrniti z mnogobrojnim obiskom, kterege so zlati Pragi namenili. Čedalje bolj se vtrduje vez, ki veže Čeha in Poljake na severu naše domovine. Obisk v Pragi od poljske strani bi taisto vez še mnogo okrepal in ojačil. Bog daj, da bi v resnici nerazrušljiva stena postala, ob katero bi se država ob vsaki priložnosti naslanjati smela. Pa ne le država, tudi mi Slovenci imeli bomo krepko podporo ondi, kamor se v važnih narodnih zadevah in zahtevah že sedaj jako radi oziramo. Premalo nas je, da bi sami in na svojo roko kaj doseči zamogli pri Nemcih, opri na mogočne naše brate Čeha in Poljake, zamoremo pa vendar-le marsikaj doseči. Mnogo do zdaj ni, to je res, brez njih bi pa še taistega ne bilo. V resnici, doba otvorjenja češkega narodnega gledališča zapisala se bo v narodni zgodovini avstrijskih Slovanov z debelimi črkami, kajti napočila je Slovanom doba dejanske izvršitve medsebojne vzajemnosti. V tej dobi prišli so dnevi za nje, ko so si navdušeno segali v roke sinovi matere Slave iz juga in severa; ko so hiteli pozdravljati sinovi Čeha svoje bratrance sinove Leha, kateri jim bodo drugo leto ta pozdrav v zlati Pragi vrnili. Le to se ni še določilo ali ob velikih počitnicah ali pa morda meseca maja o sv. Janezu Nepomuku.

Tu pa tam, posebno pa po židovskih liberalnih listih, bilo je brati, da misli vlada nasproti **Poljakom po Galiciji** druge strune napeti. Ako bi se ta vest vresničila, bi bila ona po vsi pravici prvi žebelj, ki bi se zabil v krsto Taaffejevega ministerstva. Da se pa to ne bo zgodilo, skrbela bo vlada sama, ki pri svoji previdnosti nikakor ne bo Poljakom in Čehom polen pod noge metala, ako ji je na krepki zaslonbi, ki jo ima sedaj ondi, kaj ležeče. Da ji pa mora ravno na tej ležeče biti, prisilil jo bode položaj avstro-nemško-ruske zveze, ktera se pripravlja. V tej mora Avstrija nepremakljivo trdna stati, ako hoče obdržati mesto, ktero se ji ondi spodobi. Da bode pa država na zunaj trdna, mora ona poprej znotraj popolnoma krepka ostati, kar pa zopet le na slovansko vzajemnost oprta biti zamore.

V **hrvaškem deželnem zboru** se godé reči, kakoršnih do sedaj še noben parlament ni doživel. Od kar obstoje parlament, se menda še ni primerilo, da bi bili zaradi surovega obnašanja koga žandarji ondi vzeli, kar se je na 27. t. m. dr. Davidu Starčeviću primerilo. Že na 26. avgusta izrazil se je žaljivo o deželnem zboru, o poslancih, o predsedniku in o banu; zarad tega odtgnil mu je predsednik besedo, ktere si pa Starčević na noben način vzeti ni dal. Predsednik moral je vsed tega sejo dvakrat zaključiti ter je v očigled vedno večega zasramovanja predlagal, da naj se iz šestih sej izključi, kar se je tudi zgodilo. V bodoči seji imel je Starčević le še pravico do opravičevalnega govora, kterege se je tudi takoj poslužil. Na vse usta jel je obsipati narodne poslance, vlado in predsedništvo s psovkami največje mere surovosti. Ko se je jel od zbornice poslavljati, odtegne mu predsednik zopet besedo ter predlaga, da zbornica z imenovanjem glasuje. Glasovanje se prične, Starčević pa vmes kriči in vpije, kakor besen. Predsednik videti, da iz tega ne bo nič, sejo za nekoliko časa zopet pretrga.

ljudstva, ktero se je vprlo stari veri. Poslušalec si je moral še pridobiti.

Drugoverci so ga razvpili kot inkvizitorja, kraljevega lizuna, kovarja, privrženca samovlade. Obrekovali so ga, preganjali, očitno so ga psovali. Stopivši na leco, je videl pred sabo sovražnike, stopivši od ondot je srečal žugajoče mu nasprotnike. Nekdaj je iz cerkve gredóč dobil klofuto. Drugič pa je čudežno odšel smrti. Najeti hudobneži so prežali nanj ob potu, da bi ga utopili v bližnji vodi; hipoma pa je Skarga šinila misel v glavo: naj obiščem bližnjega gospodarja in tako se je umaknil morilecem. Gospodar, ki mu je ravno hotel zavdati smrt, je osupnil ter ga sprejel gostoljubno; kot prijatelja sta se ločila.

V taki nevarnosti je bil mož, ki pri svojih govorih ni zajemal moči iz vnetih obrazov; on je moral to moč dobivati edino le iz dna svoje duše, da je s plamtečim ognjem ogreval mrzle poslušalce, ktere je motilo toliko predsodkov. Nikdar ni zašel na napačna pota, na ktera zaidejo večkrat govorniki; on ni skušal za-se pridobivati poslušalcev, in se jim prilizoval; celó grajal je zasebne in javne napake, oseb pa ni imenoval. Drugi so ga tolikrat zasramovali, on pa ni rekel nikomur žal besede, on je bičal in šibal le slabe nauke in razvade.

Skarga ne ljubi domovine, ker so to njegova domača tla, temveč zato, ker tako veleba božji red

in sklep. Bog stvari narode, dá vsakemu posebne naloge in tako imajo posamezni svoje, pa različne dolžnosti. Svoj izvor imajo narodi v božji ljubezni; vodi jih modrost, ki je pa trojna. Prva je modrost hudobnega duha, ki uri svoj razum le v to, da izdaja človeštvo ter mu škoduje; njegova modrost širi laž in goljufijo ter plačuje greh s svetno slavo in svetnim bogastvom. Druga modrost je svetna modrost, ki gleda le na to, da pridobi, ohrani in pomnoži posestvo tega sveta; tako modrost — pristavi Skarga — imajo današnji politiki, ki svetujejo vladarjem in kraljem, naj skrbé samo za časni mir in telesen blagor podanikov ne gledé na neumrjočo dušo. Tretja modrost pa je nebeška modrost, ki vidi celó v skrivnosti božje previdnosti; ne more se ta drugače pridobiti, kot s svetim življenjem. S tako modrostjo so bili obdarovani Jožef egiptovski, Mozes itd. Taki možje spoznajo pot, ki je narodu odkazana in so poklicani, ga po njej vestno voditi.

Skarga je ljubil svojo Poljsko kot novi Jeruzalem, kteremu je Bog dal mnogo obljub. Pa ljudstvo, kteremu je govoril, ni spoštovalo svoje naloge. Kedar se spominja Skarga čednosti prednikov Poljske, pravega raja na zemlji, dvigne svoj glas k blagoslovu; ako se pa spomni hudobij sovrstnikov, žuga ter žaluje.

Tu naj sledé samo nekteri odlomki iz njegovih

Med tem se je pa baron Zmajić podal proti sedežu dr. Antona Starčevića; David Starčević mu plane nasproti in zavpije: „Kdor se tega starca dotakne, ubijem ga!“ Zmajić se Davidu postavi, toda ta ga je s tako silo v prsi sunil, da se je Zmajić kar opotekel. Predsednik pošlje po žandarje, ki so tudi takoj prišli po dr. Davida Starčevića. Starčevićanci jeli so kričati, da predsednik več dela, kakor pa mu njegova oblast dovoljuje. Predsednik pa pravi, da je le zarad tega po orožnike poslal, ker si ni znal na noben drug način pomagati, da reši čast zbornice. Odpové se ob enem predsedništvu in zbornica sama naj sodi o njegovem postopanju. Podpredsednik Horvat prevzame predsedništvo in zbornica z veliko večino predsednikove korake potrdi. Starčevićovo izključenje se sklene z veliko večino, v bodoči seji prideta pa na vrsto njegova tovariša Kamenar in Pavlovič. Zalostno, da strast tako daleč narodnega zastopnika pripelje.

Ogerske pošte bodo, kar se varnosti tiče, kmalo vsem drugim poštam vzor, (celó tudi po Turčiji) kakošne da pošte ne smejo biti. V Budapeštu še dandanes ne vedó, kdo jim je vkradel 30.000 glđ. pred štirinajstimi dnevi in že je zopet zginilo denarno pismo na poti iz Budapešta v Rumo, v kterem je bilo 2000 gold. gotovine. Budapeštanska firma denar odpošiljajoč je pismo pri banki „Fonciere“ zavarovala, ter od 2000 gold. le 7 kr. premije plačala, pismo je pa oddala na pošti na recepis, toda le priporečeno in ne kakor denarno pismo. Na ta način bode sedaj dotični trgovec 20 gold. na dobičku, ktere mu bo poštni zaklad povrnil za zgubljen priporečeno pismo. Dva tisoč gold. šteti morala pa bo banka „Fonciere“, ki je pismo zavarovala pred vsako škodo.

Vnanje države.

Shod treh cesarjev je na dnevnem redu po vseh večih časopisih. Sešli se bodo nekje v nemški državi in to menda za to, da bodo veteranu vseh vladarjev, nemškemu cesarju, prihranili težave potovanja, kajti oba ostala sta mnogo let mlajša mimo cesarja Viljema. Ministri jih menda ne bodo spremljevali, ker so vse važne politične zadeve med Avstrijo in Nemčijo že obravnale in vredile nedavno v Varzinu, kjer sta jih rešetala Kalnoky in Bismark; ruske zadeve tikajoče se obeh prejšnjih držav poravnal bo pa državnik Giers z Bismarkom in Kalnokyem, ki ga ravno sedaj na Dunaji pričakujejo. Po shodu podal se bo pa tudi voditelj ogerske države, Koloman Tisza, v Varzin. Kaj da bo on ondi iskal, je še tajnost, vendar pa se slutí, da bi Bismark gledé anarhizma rad z njim govoril, kajti nedavno izrazila se je „Corresp. Hongroise“, ki je s Tiszo v najožji dotiki, da če se tudi ves svet proti anarhistom zakolne, Tisza jih ne bo preganjal, ker mu tega njegov eminentni liberalizem ne pripušča. Naj le Tisza gleda, da mu duhovi, ktere po svojem liberalizmu po Ogerskem zbira, ne bodo ob svojem času nadležni postali, ter se mu jih ne bo več mogoče odkrižati, kakor se to sedaj Angležem godi. Tudi ondi je svetovni liberalizem vsake vrste hudodelcem vrata noč in dan odprte držal in sedaj pa imajo zlodeja, ki so ga klicali. Fenirji žugajo jim London razsuti, za plačilo menda, da so jih toliko let gostoljubno sprejemali. Na Ogerskem zna se ob svojem času ravno tako primeriti.

Vojna moč **Francozov** v kitajskem vodovji ni ravno toliko silna, kakor bi človek sodil po vspehih, o kterih so nam časniki poročali. Nič več nimajo ondi, kakor le 14 vojnih parnikov in 5000 mož. Kaj je to nasproti toliki državi, kakor je Kitaj, ki se po dolgem in širokem čez več kakor 4 milijone kvadratnih kilometrov razprostira in 400 milijonov ljudi preredi. Iz tega je razvidno, da je dežela rodovitna, pa tudi mora biti jako različna gledé

govorov, iz kterih govori posebno domoljubje. V državnem zboru, v pričó senatorjev in deželnih poslancev je govoril tako-le: „Nihče izmed vas, odlični gospodje, ni tako priprost, da bi ne spoznal onemoglosti našega kraljestva, njegove notranje in zunanje slabosti, da bi ne čutil mogočnega sovražnika, ki stopa na naše glave ter nam žuga z grozovitim ropom. Da bi hotli vi domače slabosti našega kraljestva ozdraviti, potem bi bilo že ložje odvrniti sovražnika. Kako naj se pa brani bolnik, ki še na lastnih nogah ne more stati? Ozdravite vendar najprvo to svojo bolno mater to svojo ljubo domovino in svojo deželo.“

Opravičeno se obračajo na vas, odlični varhi splošnega blagra, oči cele države, oči prebivalcev Poljske, Litavije, Prusije, Livlandije, oni govoré vam tako, kakor so govorili Egipčani Jožefu: Naše življenje je v vaših rokah, glejte na nas, da ne poginemo v domači krivici in paganskem jetništvu. Vi ste naši očetje in varhi, mi vaši otroci in sirote. Vi ste kakor naše matere in dojnice; ako nas zapustite in nam slabo svetujete, poginemo mi in poginite vi. Vi ste naša pamet, naše glave. Zanašamo se na vaš svet, kakor nedolžni otroci; tudi vam je Gospod zapovedal nna as misliti. Vi ste kakor gore, iz kterih izvirajo viri in studenci; mi smo pa kakor travniki, ktere studenci močijo in hladé. Vas je Bog

svojega površja. In res v Kitaju nahajaš vnebokipeče goré, za katerimi se razprostirajo široke poljane, pa tudi zdravju škodljivega močvirja ondi ne manjka. Globoke in velike reke segajo od morja daleč nazaj v deželo in služijo Kitajcem v živahno trgovstvo. Vojakov imajo menda 678 kompanij, vsako po 100 mož Manžusov, 211 kompanij Mongolcev in 106.000 mož Kitajcev, ki so sami konjiki; vrh tega pa še 500.000 mož pešcev. Brambovcev imajo 125.000; vsega skupaj sme se računati 820.000 vojakov. Vendar pa to vse skupaj ni dosti boljše kot nič, kajti vojaške uprave v pravem pomenu besede ni, pravega vojaškega duha na Kitajskem ne poznajo. Vojaki opravljajo vsak svoje rokodelstvo ter se le tu pa tam kličejo pod orožje, da se vadijo. Pomorska moč obstoji iz 42 parnikov, ki so s Kruppovimi topovi oboroženi in po treh postajah razdeljeni, v Shangaju, Kantonu in Fu-Cevu. Poslednje brodogrje je, kakor nam je znano, francoski admiral Courbet popolno vničil. V ožgled vsega tega bodo Francozi že še nekoliko mož od doma poklicati morali, ako bodo hoteli vstrajno in vspešno delovati. Posebnih coprnij jim pa ne bo ravno potreba. Da bodo le vedno padle vojake redno nadomestovati si prizadevali, pa bodo na konji. Kakor čujemo, je že nekaj parnikov tjakaj odpravljenih in bo po njihovem prihodu Courbet zapovedoval 24 vojnim ladijam. Admiral sam star je 57 let in jako hladnokrven in energičen mož, ki je svojo veliko vojaško nadarjenost v Tonkinu dokazal. Mornarji so mu vsi od prvega do poslednjega iz celega srea vdani ter mu popolnoma zaupajo. V ožgled tolikošnih prednosti se pač Francozom ni bati kakega poraza, vendar pa tudi to ni ravno nemogoče.

Zguba, ki so jo Kitajci pri napadu, oziroma pri obrambi mesta Fu-Ceva na otoku Formoza imeli, znaša, kakor pravijo 2000 do 3000 mož, kar je čisto verjetno, kajti pomisliti je treba, da so jim Francozi devet parnikov h krati poslali v morske globočine, to pa ni nobena malenkost. Tako je bilo v soboto na 23. t. m. Kako se je pa vojna sreča ta teden sukala, se prav nič ne vé, ker so Kitajci vse brzojavne napeljave pokončali; le tiste so neposredovane pustili, ktere imajo sami v rokah. Francozom družega ne bo kazalo, kakor po kakem sporočilnem parniku do kake oddaljene brzojavne postaje odriniti, kjer jim bo mogoče oddati svoje depše.

Po nekterih nemških časnikih brala se je novica, da si je nemški konzul, dr. Nachtigal, v Afriki prisvojil zemljo od Kamerona do Laposa, ktero so si poprej Angleži prilastovali. Mogoče je, dasi tudi stvar ni posebno vrjetna; kajti ako se domislimo, kaj je Bismark v nemškem državnem zboru letos meseca julija gledé naselbinske politike rekel, vriniti se nam mora takoj misel, da je bila zgoraj omenjena novica pretirana. Bismark je namreč rekel, da Nemčiji oslabiljeni državni zaklad ne pripušča misliti na naselbinsko politiko v daljnem ptujem svetu, kjer bi se morale vojašnice zidati, prebivališča še le postavljati; kamor bi se morali za drag denar vojaki in uradniki pošiljati. „To ne nese“, dejal je Bismark ter je prešel na dnevni red. Kljub temu je pa vendar le mogoče, da se je Nachtigal na svojo roko polastil zemlje, ki mu po Bismarkovih nazorih nič mari ni bila ali vsaj bi mu ne smela biti. V tem slučaju ga bo pa stari Otton na odgovor klical. To se vé, da je Bismarkova politika gledé prisvojitve afrikanških pokrajin le za sedaj veljavna, ko so one še puste in prazne. Ko jih bode pa čez nekaj let roka kulture ogladila, oživela in obdelala, tedaj pa Bismarka, če bo še pri življenji, pač ne bo treba dvakrat vprašati, ali jih hoče ali ne. Znabiti, da se bo, sedaj od nas le omenjeni preobrat še sam od sebe izcimil iz pokroviteljstva, ktero je Nemčija

sedaj nad afrikanškimi naselbinami ob Kongu prevzela.

Izvirni dopisi.

Z Notranjskega, 28. avgusta. (Po volitvah.) Rusi so imeli s Turkom mnogo opraviti, predno je padla Plevna; slednjič — je padla. Tako je pri nas. Lažnjiv liberalizem se je mogočno šopiril, le sebi pray in prostost dajal, vse drugo preziral ali se zanj zmenil ni. Že shoda po bivšem in prihodnjem kandidatu v deželnem zboru sklicana sta dokazala, kak bode izid; toda lažnjivi brzovaji v „Slov. Narodu“ iz Postojne od „nerodnih nagajivcev“ in nepoklicanih doktorjev, — skovanih v Ljubljani za Dunaj in drugod, so slepili in lagali, da kaj takega še ni bilo. Shoda po g. Obrezi sklicanega se je vdeležilo okoli 60 volilnih mož in dr. Zarnikovega samo štirje! Kaj si umislijo? Obrezov shod so skrčili nerodni brzovajci na 28 mož, ostale so pozobali dobri želodeci! In Zarnikov ničev shod so smatrali, da kdor molči, prikimava; „ker mož ni bilo, je znamenje, da so ž njim zadovoljni“, pravi „Narod“; in oni štirje, ki so prišli, so bili toraj nezadovoljni? V poštev so vzeli tudi slabo vreme. Ako je to dr. Zarniku nagajalo, je pa kaj dobro ugajalo nam. Prišel je volilni dan 25. avgusta; kaj se je med tem vse za dr. Z. delalo! Pa vspeh ni splačal truda. V zadnjem hipu, videč da dr. Z. ne zmaga, se pome-nijo, in si postavijo kandidata orjaške postave, mogočnega v besedi, doma iz slavnoznane (!) Razdrtega, podžupan Vaški in odbornik pri županiji. Hajd ž njim na volišče, mila ti sreča! Toda ne mila, ampak nemila; izmed 101 oddanih glasov prejel je 28 glasov; premalo za zmago, preveč za šalo; propal je, pogorel je on in njegova stranka. Pa zate pogorelce se saj ne bode pobiralo po deželi! Do tu je resnica in kar je več, je laž. In res kolike laži se berejo zdaj v „Slov. Narodu“ o volitvi. Dr. Zarnik je imel svoj sedež, zakaj je spod sebe bacnil stol in napravil toliko zdražb, toliko stroškov ter izbudil toliko strasti. Je bilo li tega treba? Mar li ni mogel dr. Zarnik nikakor drugače svoje nezadovoljnosti z znanim sklepom pokazati, kakor z izstopom? Gotovo je bilo vse to nepotrebno in dr. Z. bi si bil lahko drugače pomagal in svoj „princip“ rešil. Naj bi vsak poslanec tako ravnal ter odstopil, kadar bi kaj ne bilo po njegovi volji, potem pomagaj Bog volilcem, vedno bi morali na cesti biti. Pri društvu, zboru pač ne more drugače biti, kakor da se po večini sklepa, manjšina pa večini podleže.

Domače novice.

(Katoliška družba) ima prihodnji torek — 2. septembra — zadnjikrat za letos sv. mašo za žive in mrtve svoje ude na Rožniku o pol šestih zjutraj z navadnim darovanjem za uboge.

(Ljubljanski „Sokol“) odpeljal se bo v nedeljo ob 3/4 na dvanajst v Kranj na čitalnično slavnost

nad davki, sami si pa nalagete nepotrebne stroške. Gospod je pripustil zmešnjavo v vaši pameti in v vaših svetih, da vidoč ne vidite in hoteč kaj storiti, nič ne storite. Kar storite podnevu, se ponoči podere; nobenega blagoslova ni znati iz vaših posvetovanj. Kdor gleda na vas prvake kraljestva, iz vseh kotov dežele zbrane ter vidi vaše navade in delovanje, ta si lahko domišlja, kakošna brezbožnost da vlada po vsi deželi.“

Na to se spominja raznih boleznih Poljske: needinosti med meščani, razdora med strankami, pogina čednosti, oslabele kraljeve moči, zatiranja kmetovalca.

„Ona kri pa — je klical — in pot podložnih kmetovalcev, ki teče v obilnosti, kake kazni pripravlja vsemu kraljestvu! Saj sami pravite, da se podaniki in kmetje nikjer bolj ne zatirajo, kakor pod absolutno vlado, ako gospoduje plemstvo nad njimi brez pravih postavnih določil, prav samovoljno. In mi vidimo sami, kako se ubogi kmetovalci stiskajo in zatirajo. Vzeti se sme reveže kmetu vse, kar ima; gospodar ga sme tudi pobiti, ako hoče in kakor hoče, saj mu postava tega ne brani!

Jeli kraljestvo tako bo preskrbelo uboge, sužnje črviče, od katerih živimo vsi? Zato tudi žuga Gospod v Izajju: Vi ste popasli moje vinograde in rop ubozih je v vaši hiši. Zakaj tarete tako moje ljudstvo? Kakor

praznovanja rojstvenega dneva presv. cesarja Franca Jožeja. Ker se vrli Sokoli še vedno oglašajo, nam danes pač ni še mogoče števila določiti, koliko se jih poda v starodavni Kranj. Le veliko, čem več, tem bolje. Zbiral se bode „Sokol“ v Čitalnici do 11. ure dopoldne.

(Anarhistovska pravda v Ljubljani) se je za enega vdeleženca pomnožila. Danes zjutraj ob 5 pripeljali so iz Linca čevljarskega pomočnika Karola Hubmajerja, ravno tistega, ki so ga v Gradci porotniki oprostili zatožbe anarhistične vdeležitve. Da ga že sedaj, ko se je ravno dobro zopet zdravega zraka nadihal, zopet Ljubljanska deželna sodnija kliče, si drugače ne moremo razjasniti, kakor da je bil Hubmajer z Ljubljanskimi anarhisti v zvezi in ga je eden ali drugi taistih ovaditi moral.

(Ljubljani) je vsled predčerašnjega dežja toliko narastla, da po Ljubljanskem močvirju narezano šoto pobira in odnaša.

(Brambovski lovski batalijon Novomeški) pripeljal se je sinoči iz Litije v Ljubljano. Vlak prišel je semkaj deset minut čez sedem, ter se je vojakom 15 minut odmora dovolilo. Med tem se je pa mašina prepregla in pa osobje c. kr. državne železnice je vlak sprejelo, ki ga je dalje do Kranja peljalo. Brambovci, sami krepki in čvrsti možaki, korakali so še sinoči iz Kranja v Trstenik, kjer jim je odločeno bivališče.

(Slovensko delavsko pevsko društvo „Slavec“) priredi svoj prvi koncert s sodelovanjem vojaške godbe, v nedeljo 7. septembra, v prostorih čitalnične restavracije. Obseg programa, ktereja priobčimo prihodnjič, bode: Petje zborov, čveterospev, osmospev in godba, ter kegljanje na dobitke, trajajoče dva dni. Ker bode program zanimiv, ter mlado narodno društvo nastopi prvokrat na oder, opozorjamo vse rodoljube in prijatelje petja in narodnega napredka na to besedo.

(Zblaznil je) večeraj korvetni kapitan g. Giberti in sta ga gg. zdravnika dr. Keesbacher in c. kr. polkovni zdravnik dr. Uriel na Studenec pod Ljubljano odpeljala.

(200 goldinarjev) dovolilo je poljedeljsko ministerstvo razstavi v Krškem.

(C. kr. učiteljem na rudarski šoli v Idriji) je c. kr. poljedeljsko ministerstvo plače zdatno zvišalo, kakor se „Laib. Ztg.“ poroča.

(O Mohorjevi družbi) piše „Kres“ (IV., 8.) Na dan sv. Mohorja dne 12. jul. imel je odbor Mohorjeve družbe svojo redno sejo. Vsako leto se namreč ob godu sv. Mohorja, družbinoga patrona, določujejo in izplačujejo razpisane nagrade za rokopise. Za leto 1884 bilo je razpisanih a) 140 glđ. za štiri izvirne povesti, vsakej po 35 glđ., v obsegu vsaj pol tiskane pole; b) 140 glđ. za štiri podučne spise v istem obsegu, vsakemu po 35 glđ. Kakor druga leta, došlo je družbi tudi letos lépo število rokopisov v porabo in presojo. Vseh skupaj, večjih in manjših naštelimo 54. Med temi spisi jih je 13 pripovednega značaja, nató nekaj pesnij in národnega blaga, večina pa je v poduk prostega ljudstva namenjena. Izmed povestij mogel je odbor le dvema

povzdignil v visoke službe, ne zarad vas, da bi imeli sami dobiček iz tega, temuč zarad ljudstva, ktero vam je izročil Bog, da mu delite pravico in mir, ktereja ste prejeli od Boga.

To je njih glas na vas: usmilite se jih vendar! Ljubite to svojo domovino in ta svoj Jeruzalem in govorite iz srca z Davidom: „Ako te pozabim, tebe draga domovina in moj Jeruzalem, naj pozabim svojo desnico. Naj se prisuši jezik mojemu nebesu, ako te pozabim in ne čislam bolj, kot vse druge radosti“.

Tako je govoril Skarga. Poslušalci so preseka-vali govor z nejevoljnim mrmranjem. Razun enega so bili vsi protestantje. Ko je duhovnik povzdignil sv. hostijo, je samo kralj upognil koleno; drugi pa, stoječ pred altarjem še glav niso pripognili, temveč kimali so ž njimi, da bi se tem bolj svetili briljanti na njihovih pokrivalih. Govornik pa ni iskal njih naklonjenosti. Govoril je tem mogočnejšem, ki so bili obdani od mnogobrojnih dvornikov in oboroženih trum tako-le:

„Vi pridete semkaj s trumami-konjikov in pešcev, kakor da idete v boj in ne k posvetovanji ter zapravljate tako toliko denara, da bi se ž njim dala rediti cela armada. Toliko časa posedate že tukaj, pa brez vspeha. Govorim s prerokom, ako pravim, da mnogo sejete, pa malo žanjete. Vi se pritožujete

zrna med mlinskimi kameni, tako so kmetovalci med svojimi gospodarji.

Ako se na tvojem ozemlji kmet slabo obnaša, spodi ga z njive; ne delaj ga popolnega sužnjika, ne jemlji mu prirojene, krščanske prostosti ter ne gospodari celó ž njegovim življenjem in zdravjem kot najvišji Gospod brez sodnika. Prvi kristjani, ki so imeli za časa paganstva kupljene sužnje, so jim dajali vsem prostost kot bratom v Kristusu, kakor hitro so se odkupili s sv. krstom iz suženjstva hudčevega. In mi, pravi kristjani, silimo brez vzroka v suženjstvo Poljake, ki niso bili nikdar sužnji; mi jih vabimo, kakor kupljeno živino; ako pa ubeže svoji bedi ti izstradani reveži ter iščejo drugje kruha, jih s silo tiramo nazaj, prav kakor divji Turki. Če tudi vem, da ne delajo pri nas vsi tako, vendar to lahko storé zarad slabe krivične postave, kar pa obvaruj Bog! Se li ne mora vsakdo sramovati take postave pred vsem krščanskim svetom? Kako se bode mogel krut zatiralec pokazati pred božjim obličjem? Se li ni bati, da dobe nad nami tak „absolutom dominium“ pagani, kot izvršitelji kazni božje?“

(Dalje prih.)

prisoditi nagrado, in sicer kratki izvirnej pripovedki gospé P. Pajkove: „Dneva ne pové nobena prat'ka“, in zbirki slovanskih nar. pripovedek, katero je sestavil g. prof. J. Steklasa. Vse druge povesti pa so bili spisi podučnega značaja, in odbor je ostale nagrade jim prisodil: 1. Kaj ljudje na našej zemlji jedó, prof. J. Pajk; 2. Kako rastline zmrznejo in pozebejo, prof. J. Majcinger; 3. Pavola ali drevesna volna, A. Koder; 4. Zbirka gospodarskih, zdravniških in drugih skušenj, J. Lampe; 5. Običaji na slovenskem Štajerji, Drag. Ripšl. 6. Pazite na ogenj! P. Miklavec. — Povrh je še družba prevzela. 1. Smešnice, spisal č. g. M. Slekovec; 2. Životopis o pesniku J. Virku od Vakaja; 3. Naš vsakdanji kruh od A. Kodra; 4. Živinski potni list od Ant. Levca.

— Ne moremo si kaj, da bi ob tej priliki ne omenili, kar je odboru Moh. družbe že dolgo na sreči. Res je, da dohaja mnogo rokopisov, ali vprašati se moramo, kakšni so ti spisi in kdo jih spisuje. Večji del doposlanih proizvodov je le posnetek tú in tam tiskanih slovenskih ali nemških spisov. Mnogi so po vsebini in obliki tako slabo izdelani in tako površno izvedeni, kakor da bi družba naša ne imela druge naloge, kakor duševne proizvode dvomljive ali nikake vrednosti med prosti, dobrega poduka željni narod slovenski pošiljati. Zatorej naj ljudje, ki so jedva v svojem življenji ljudsko šolo dovršili, opusté vsakojako pisarenje; saj je škoda za čas in trud, ki ga sami imajo in s tem tudi drugim prizadevajo. Nasprotno pa moramo prositi, naj vsi oni častiti g. pisatelji, ki so do sedaj delovali za družbo, še za naprej za njo delujejo. Drugi pa, ki imajo lepih zmožnostij in talentov, a še niso stopili v kolo družbinih pisateljev, pa naj to v kratkem storé. Vsakemu bodi prepričanje, da pospešuje s svojimi spisi napredek našega naroda; kajti njih poduk potuje v družbinih knjigah do najbolj skrite in odročne kočé našega bornega kmeta. Na cvet in velik prospeh Moh. družbe gleda ponosno vsak rodoljubni Slovenec. Z njo se ponašamo v parlamentnej palači, njo imenujemo povsod v dokaz, da je naše ljudstvo zrelo za omiko in navdušeno za vsak duševni in gmotni napredek. Vsakega rodoljuba dolžnost pa je tedaj tudi, da po svoje pospešuje in povzdiguje to slavo, in ne bilo bi naj pisatelja slovenskega, kateri bi s svojimi proizvodi družbi ne pripomagal, da lažje izvršuje svoj visoki blagi namen. Napósled nam je omeniti veselo novico, da je število letošnjih udov naše družbe največje, kar smo jih kdaj imeli. Kolikor se dá že sedaj določiti, šteje letos družba 28.471 udov, toraj nad 80 več nego lansko leto. To veliko število lahko gotovo vsakega pisatelja vzpodbuja, da podpira družbo s svojimi spisi. Slovenecem pa služi v dokaz, da se širi med njimi vedno bolj in bolj omika in napredek.

(K večerajšnjemu podlistku) moramo zaradi resnice opomniti, da pri pomanjkanji časa in pri zanesljivosti dopisovalca se je rokopis le površno pregledal in toraj ostala pomota, kakor bili bi o svojem času vradniki „Slovanovega“ lastnika „Slovenca“ zažigali, kar pa ni bilo tako. Sedanje vredništvo sicer ni bilo tadanje vredništvo, a vendar se spominjamo, da so obravnave takrat omenjeno trditev zanikale.

(Osnova vojstva [Heeres-Organisation] cesarskim i kraljevskim vojakom v pouk v vprašanjih i odgovorih) — je knjižica, katero je spravil na svetlo vrli Komel pl. Sočebrianski v Kromeriji, ter se dobiva poleg prejšnjih njegovih v „Katoliški Bukvarni“ in pri Giontiniju po 20 kr. Razlaga se v njej n. pr. pehota, konjica, topništvo, bosansko-hercegovske čete, deželne brambe, vojno pomorstvo, črna vojska itd. V kratkem pridete na svetlo še „Poučilo o streljanji“ (Schies-Instruktion) in „Vežbovnik“ (Exerzir-Reglement) od omenjenega pisatelja, kateri tako marljivo pomnožuje naše slovstvo v stroki vojstveni. Slava!

(Dar) za cesarjevičovo hčerko, nadvojvodinjo Elizabeto, ki bo drugi mesec že leto stara, napravila je g. Filomena Jehan iz Milj pri Trstu. Iz volne naredila je več tičkov, ktere je vse cesaričini nadvojvodinji Štefaniji poslala, ktera jih je rada sprejela in se ji za nje zahvalila.

Razne reči.

— Rojstveni dan našega cesarja praznovali so prav na slovesen način avstrijski podaniki v Filipopolju živeči. Slovesna služba božja bila

je v katoliški cerkvi; po sv. opravilu sprejemal je c. k. avstrijski generalkonzul častitke za presvitlega cesarja. Iz med istočno-rumeljskih odličnjakov prišli so častitke: generalguverner Gavail-paša diplomatični zastopniki, člani istočno-rumeljskega direktorija, general Drigalski in drugi. Bolgarski metropolit Mr. Gervazij prosil je generalkonzula, da naj presrčne želje Bolgarov, istočno-rumeljske vlade in bolgarskega duhovenstva za blagor Nj. Veličanstva in avstrijske države ter narodov izvoli sporočiti cesarskemu prestolu.

— Iz Sofije poroča se grozna novica o umoru bolgarskega škofa Hudje Teofila. Popotoval je po vilajetu Monastir in paša mu je dal dva zaprtiji (orožnika) za varstvo na pot, ktera sta ga pa na mesto, da bi ga bila stražila in roparskih napadov branila, blizo mesta Lazarovo polje sama napadla, umorila in oropala.

— Iz Laškega so jeli ljudje bežati pred kolero. Domačini pa begajo iz mesta v mesto in bodo na ta način kolero tudi še ondi zatrosili, kjer je do sedaj še ni bilo. Iz Specije, kjer je posebno huda, zbežali so še celó delavci, tako, da je delo v arzenalu popolnoma prenehalo. Nekaj jih je bežalo v Pizo, in od taistih so nekteri že spotoma umrli, nastal je po sosednjih krajih velik strah.

— Z otroci ni nič, tožil je prijatelj prijatlu. Če imaš sinove, ki so le količkaj prida, ti gredo k vojakom; če imaš pa čedne in lepo raščene dekleta pa vojniki k njim pridejo.

Telegrami.

Arad, 29. avg. Cesar dospel je semkaj ob polušestih zjutraj. Na okrašenem kolodvoru sprejeli so ga vojaški, cerkveni in civilni dostojanstveniki, gnjeteča se množica ga je pa celo pot v mesto navdušeno pozdravljala. Na županov pozdrav pri prihodu na kolodvoru odgovoril je cesar: „Prav rad bom prebival nekaj dni med vami, ki ste mi že tolikrat dali spričevalo zveste vdanosti. Spréjmite moj pozdrav“. Ko se je cesar nekoliko v mestni zbornici pomudil, odpeljal se je k manevrom.

Zagreb, 28. avgusta. Tudi izključenega Tuskana morali so žandarji iz deželnega zbora odpeljati, ker se sam ni hotel umakniti in postavi podvreči. Narodnjaki so sklenili, da Krestičeve (predsednikove) odpovedi ne sprejmo. Starčevićanci so se pa odločili nič več vdeleževati se sej, dokler bo Krestić predsednik, ker jih z žandarji izganja.

Rim, 28. avgusta. Kolera je včeraj po okuženih krajih 64 ljudi pobrala; 90 jih je zbolelo. V Buski 26 bolnih, v Speciji pa 19 bolnih in 8 mrtičev.

Marseille, 28. avg. Včeraj je po južnem Francoskem 30 ljudi za kolero pomrlo, tukaj 7, v Toulonu pa 2 osobi.

Toledo, 28. avgusta. Nadškof kardinal Moreno umrl je z naglo smrtjo. Zadel ga je mrtvoud.

Pariz, 28. avg. Uradno poročilo Courbeta. Napad na reko in sotesko Mingan je dovršen. Vseh baterij smo se polastili ter jih razmetali, topove smo pa s strelivno volno raznesli. Kimpalenge smo jeli napadati.

Pariz, 28. avgusta. Iz Kantona so Kitajci pregnali francoskega konzula in francoske trgovce že na 22. t. m. Pregnanci so bežali v Hongkong. Sodruga se je polastila katedrale, konzul je pa od kitajskih vojakov zahteval, da naj jo prepodé, kar so tudi storili. Vse

šance ob Minu so razmetane in podrte, kitajski vojaki beže.

Tujci.

28. avgusta.

Pri Maliči: A. Trebiseh, trgovec, z Dunaja. — A. pl. Redly, k. ogr. železn. vradnik, s soprogo, iz Budapešta — T. Walz, trgovec, iz Trsta. — Avstenitz, trgovec, iz Kaniže. — Janez Hommel, c. k. podpolkovnik, s soprogo, iz Gorice. — Baron Görlach, zasebnik, iz Ljubljane.

Pri Stonu: Oton Kramer, sodn. svetnik, s soprogo, iz Berolina. — Karl Becher, trgovec, s soprogo, iz Komotaua. — Anton Müller, grajšček, iz Českega. — J. V. Supán, zasebnik, iz Bileka. — Lovrene Reya, z družino, iz Trsta. — Emma Strudthoff, zasebnica iz Trsta. — Ivana Stibelj, zasebnica, iz Spljeta. — Gustav Sznaz, knjigovodja, iz Kufsteina — Emil Luzzatto, zemljemerec, s soprogo, iz Gorice. — Ludvik Zerko-witz, vinski kupec, iz Kaniže. — Henrik Rautir, s soprogo, iz Celoveca.

Pri Tavčarji: Miha Baessler, zasebnik, iz Kissingena. — Adolf Liechtenstern, trg. potovalec, z Dunaja. — Maks Kvel, c. k. vradnik, s soprogo, iz Hollabrunna.

Pri Južnem kolodvoru: Gilbert Hirschmann, farni oskrbnik, iz Grillenberga. — Frane Praprotnik, c. k. pomorski vradnik, s soprogo, iz Pulja. — Regina Mattiaši, s hčerjo, iz Pulja.

Umrlj so:

27. avgusta. Srečko Vidmar, sin izdelovalca dežnikov, 4 mes., Stari trg št. 20, vsled kron. katara v črevesu.

V bolnišnici:

25. avgusta. Karol Zvajar, zasebni uradnik, 50 let, vsled edema v možganih.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

29. avgusta.

Papirna renta po 100 gl.	80 gl. 75 kr.
Sreberna „	81 „ 55 „
4% avstr. zlata „renta, davka prosta	103 „ 45 „
Papirna renta, davka prosta	95 „ 55 „
Akcije avstr.-ogerske banke	857 „ — „
Kreditne akcije	300 „ 80 „
London	121 „ 55 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 75 „
Francoski napoleond.	9 „ 66 „
Nemške marke	59 „ 55 „

Od 28. avgusta.

Ogerska zlata renta 6%	122 gl. 10 kr.
„ „ 4%	91 „ 80 „
„ papirna renta 5%	88 „ 35 „
Akcije anglo-avstr. banke	200 gl. 105 „ 25 „
„ Länderbanke	98 „ 40 „
„ avst.-oger. Lloyda v Trstu	549 „ — „
„ državne železnice	299 „ 75 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	214 „ 25 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 124 „ 50 „
4% „ „ 1860	500 „ 134 „ — „
Državne „srečke“ iz l. 1864	100 „ 169 „ 75 „
„ „ „ 1864	50 „ 168 „ 50 „
Kreditne „srečke“	100 „ 177 „ 50 „
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „ 25 „
Rudolfove srečke	10 „ 19 „ — „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	108 „ 30 „
„ Ferdinandove sev.	105 „ 50 „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	105 „ — „

V Katoliški Bukvarni v Ljubljani

se dobiva knjiga:

„Ne v Ameriko!“

Spisal Jak. Aléšovec.

Cena 1 gl. po pošti 5 kr. več.

Poli-tura
(10) za
mobi-rije,

ktere se lahko vsakdo posluži, da si zlika svoje stare mobilije, ki se že po prvem likanji svetijo kakor nove. Cena za vsako steklenico 1 gl. 20 kr. proti poštnem povzetji razpošilja

L. Epstein,
Wien, IV., Getreidemarkt 17.

Vožnji red cesarjevič Rudolfove železnice.

Iz Ljubljane v Beljak.

Postaje	Osobni vlaki			
	št. 2018 po noči	št. 2014 zjutraj	št. 2016 dopolodne	št. 2012 zvečer
Ljubljana j. k.	12-15	6-40	11-40	6-35
Ljubljana R. k.	12-19	6-44	11-45	6-39
Vižmarje	12-29	6-53	11-55	6-48
Medvode	12-41	7-4	12-7	6-59
Loka	12-56	7-17	12-21	7-12
Kranj	1-12	7-32	12-38	7-26
Podnart	1-30	7-50	12-56	7-43
Radovljica	1-48	8-7	1-13	7-59
Lesce	1-55	8-15	1-24	8-8
Javornik	2-16	8-34	1-46	8-25
Jesenice	2-27	8-45	1-57	8-33
Dovje	2-47	9-4	2-18	8-49
Kranjska gora	3-16	9-33	2-48	9-11
Rateče-Weissenfels	3-31	9-48	3-3	9-24
Trbiž	3-48	10-5	3-20	9-38
Beljak j. k.	5-—	11-51	4-51	10-24
		zjutraj	dopolodne	popoldne
				zvečer

Iz Beljaka v Ljubljano.

Postaje	Osobni vlaki			
	št. 2017 po noči	št. 2011 zjutraj	št. 2015 dopolodne	št. 2013 popoldne
Beljak j. k.	10-50	6-39	10-26	5-10
Trbiž	12-40	7-30	11-42	6-25
Rateče-Weissenfels	1-50	7-46	11-59	6-46
Kranjska gora	1-25	7-59	12-13	7-2
Dovje	1-56	8-22	12-38	7-29
Jesenice	2-23	8-41	12-58	7-52
Javornik	2-30	8-47	1-5	7-59
Lesce	2-57	9-6	1-26	8-21
Radovljica	3-3	9-11	1-31	8-26
Podnart	3-29	9-29	1-49	8-47
Kranj	3-50	9-45	2-5	9-4
Loka	4-12	9-59	2-20	9-20
Medvode	4-29	10-12	2-33	9-34
Vižmarje	4-42	10-23	2-44	9-46
Ljubljana R. k.	4-53	10-31	2-52	9-55
Ljubljana j. k.	5-—	10-35	2-56	10-—
		zjutraj	zjutraj	popoldne
				zvečer